

Голові Разової спеціалізованої вченої ради
1/23 Львівського державного університету
фізичної культури ім. Івана Боберського,
д-р педагогічних наук професору Данилевич М.В.

Відгук

офіційного опонента - доктора наук з фізичного виховання та спорту, професора, Томенка Олександра Анатолійовича на дисертаційну роботу Лисейка Костянтина Володимировича на тему «Розвиток ігрових видів спорту в територіальних громадах Івано-Франківської області», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії (PhD) з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

Актуальність обраної теми

Аналіз літературних джерел свідчить, що вивчення проблеми організації та управління фізичною культурою і спортом в умовах децентралізації привертає увагу досить широкого кола дослідників – М.Пітина, В.Приходька, А.Бондар, Т.Дорофєєвої та інших. Процеси децентралізації визначають важливість об'єднаних територіальних громад на місцевому рівні впливати на розвиток масового спорту та спорту вищих досягнень. При цьому зберігаються пріоритети гармонійного розвитку населення різних вікових та соціальних груп, підвищення спортивних результатів та покращення залученості різних груп населення до активного дозвілля й занять фізичною культурою і спортом.

За даними соціологічних опитувань та інших достовірних джерел найбільш популярними серед населення України є ігрові види спорту, особливо це стосується футболу, баскетболу, волейбол, настільного тенісу, футзалу та інших. Не оминула ця тенденція й Івано-Франківську область, яка має досить розвинену спортивну інфраструктуру для їх розвитку. Автором було виявлене протиріччя між соціально-економічними змінами в Україні, децентралізацією та підвищенням повноважень територіальних громад й необхідністю популяризації засобів фізичної культури і спорту серед населення шляхом сталого підтримання механізмів розвитку масових та популярних ігрових видів спорту на прикладі Івано-Франківської області. Таким

чином можна стверджувати, що тема дисертаційної роботи К,В,Лисейка є актуальною.

Оцінка рівня дисертації і наукових публікацій здобувача

Дисертаційна робота Лисейка Костянтина Володимировича є завершеним самостійним дослідженням, містить раніше не захищені наукові положення та теоретичні узагальнення, має важливе наукове, теоретичне значення. У ній подано вирішення актуального науково-практичного завдання щодо з'ясування передумов та обґрунтування напрямків розвитку ігрових видів спорту на теренах Івано-Франківської області в умовах децентралізації влади, що пов'язане з наявними соціально-економічними змінами в Україні.

За матеріалами дисертації опубліковано 13 наукових праць: серед яких 10 статей надруковані у фахових виданнях за напрямом 017 Фізична культура і спорт, 3 публікації апробаційного характеру. Проблематика, зміст, кількість публікацій за дисертаційним дослідженням повністю відповідає вимогам МОН України. Теоретичне оприлюднення наукових досліджень на конференціях повною мірою засвідчує належну апробацію результатів.

У публікаціях, що виконані у співавторстві, здобувачу належить впорядкування методологічного апарату дослідження, безпосередній аналіз результатів наукового пошуку, формування узагальнюючих висновків тощо.

Новизна представлених експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень

В результаті дослідження автором уперше:

- визначено структуру, зміст та ефективність діяльності суб'єктів розвитку ігрових видів спорту Івано-Франківській області в умовах децентралізації влади в Україні. Визначено зміст цільових соціальних програм розвитку фізичної культури та спорту, структуру пріоритетних видів спорту та базові показники розвитку ігрових видів спорту в Івано-Франківській області (динаміку кількості навчальних груп та спортсменів на різних етапах багаторічного вдосконалення й різної кваліфікації, фахівців залучених до підготовки спортсменів в ігрових видах);

- визначено проблеми та переваги зовнішнього середовища, перспективи розвитку та забезпечення й виокремлено основні цілі (короткострокові та довгострокові) у діяльності федерацій з ігрових видів спорту в Івано-Франківській області;

Автором удосконалено: обґрунтування напрямків розвитку ігрових видів спорту на місцевому рівні, що передбачають реалізацію якісної маркетингової діяльності, активізацію залучення засобів масової комунікації та забезпечення фінансування через меценатство, спонсорство та фандрайзинг суб'єктами розвитку ігрових видів спорту в територіальних громадах Івано-Франківської області; наукові дані про структуру та зміст нормативно-правового та програмно-нормативного забезпечення діяльності міських та обласних спортивних федерацій, громадських організацій, спортивних клубів у напрямку розвитку ігрових видів спорту.

Крім того, у дослідженні набули подальшого розвитку відомості про сутність, передумови та особливості впливу чинників об'єктивного та суб'єктивного характеру на розвиток ігрових видів спорту на теренах Івано-Франківської області при різних формах організації управління фізичною культурою та спортом.

Наукова обґрунтованість досліджень

Наукові положення та висновки, що викладені у дисертації, достатньою мірою обґрунтовані, відповідають поставленим меті та завданням відносно об'єкту та предмету дослідження.

Достовірність результатів дослідження

Ступінь достовірності результатів дослідження забезпечується:

- широкою джерельною базою (використано 253 літературних джерела);
- використанням ґрунтовного аналізу документальних матеріалів, законодавчих та нормативних документів України та Івано-Франківської області;
- використанням адекватних методів статистичної обробки результатів;
- залученням до дослідження достатньої кількості кваліфікованих експертів-практиків;
- логічно обґрунтованою гіпотезою дослідження.

- тривалістю виконання чотирьохетапного дисертаційного дослідження (2019-2023 рр.);

- результатами впровадження в практичну діяльність Управління спорту та молодіжної політики Івано-Франківської обласної військової адміністрації, Івано-Франківської обласної асоціації футболу, Федерації настільного тенісу Івано-Франківської області, та Федерації волейболу Івано-Франківської області; освітній процес Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, про що свідчать відповідні акти впровадження.

Рівень виконання поставленого наукового завдання

У дисертації відповідно до гіпотези дослідження коректно та послідовно визначено мету та завдання дослідження.

Мета дослідження спрямована на з'ясування передумов та обґрунтування напрямків розвитку ігрових видів спорту на теренах Івано-Франківської області в умовах децентралізації влади, було досягнуто. Досягнення мети дослідження було обумовлено розв'язанням низки завдань (визначити сутність, передумови формування та особливості розвитку спорту загалом та окремих видів спорту на різних рівнях управління сферою фізичної культури і спорту; визначити структуру та зміст нормативно-правового та програмно-нормативного підґрунтя діяльності суб'єктів розвитку ігрових видів спорту на місцевому рівні в Івано-Франківській області; встановити динаміку основних показників розвитку ігрових видів спорту в Івано-Франківській області; обґрунтувати напрямки розвитку ігрових видів спорту в територіальних громадах Івано-Франківської області).

Об'єктом даного дослідження був розвиток фізичної культури та спорту в умовах децентралізації влади в Україні. У межах об'єкту дослідження розвиток ігрових видів спорту в Івано-Франківській області розглядався як предмет дослідження.

Оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності

Аналіз дисертаційної роботи дозволяє зазначити, що Лисейко К.В. володіє методологією наукової діяльності, що передбачає теоретичний аналіз проблеми дослідження, підбір адекватних методів дослідження відповідно до наукової

проблеми, аналіз результатів дослідження з використанням методів математичної статистики, вміння викладати науковий матеріал стисло та послідовно тощо. Всі ці та інші компетентності щодо проведення наукових досліджень продемонстровані здобувачем, що зумовлює характеризувати його як науковця, який відповідає науковому ступеню доктора філософії за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Академічна доброчесність

При детальному аналізі структури та змісту дисертації, а також наукових публікацій за результатами дослідження ознак порушення академічної доброчесності не виявлено.

Характеристика основних структурних елементів дисертаційної роботи

Дисертаційна робота має усі необхідні структурні елементи, а саме анотацію, основну частину, яка складається з 5 розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Дисертаційна робота представлена на 194 сторінках, містить 20 таблиць, 15 рисунків.

У вступі наведено: обґрунтування актуальності обраної теми; мету дослідження; завдання дослідження; об'єкт та предмет дослідження; методи дослідження, що використовувалися для розв'язання поставлених завдань, а саме: теоретичний аналіз та узагальнення (вивчення змісту наукової та методичної літератури, даних мережі Інтернет), аналіз документальних матеріалів, метод експертного оцінювання та статистичні методи; наукову новизну дослідження; практичну значущість результатів, особистий внесок здобувача, який полягав у теоретичній розробці основних ідей і положень дисертаційного дослідження, узагальненні даних та їх інтерпретації, визначенні напрямів впровадження результатів, оформленні й написанні дисертаційної роботи, формулюванні висновків; апробація результатів, публікації, структура й обсяг роботи.

У першому розділі дисертації - «Сутність та передумови формування ігрових видів спорту за різних форм управління сферою фізичної культури і спорту» узагальнено наукову інформацію з визначення особливостей процесів децентралізації в сфері фізичної культури і спорту України, виявлено наукове

обговорення розвитку ігрових видів спорту в Україні та визначено проблеми та перспективи розвитку ігрових видів спорту в загальнонаціональному, регіональному та місцевому контекстах.

Встановлено, що подальший розвиток сфери фізичної культури і спорту України повинен відбуватися в умовах адаптування діяльності до ринкових умов та переорієнтації з урахуванням зростаючої ролі громад на місцях.

Обсяг розділу 1 – 35 сторінок, що складає 16,4% від основного обсягу дисертаційної роботи. Основні положення, що висвітлені у першому розділі, представлені у 4 наукових працях.

У другому розділі «Методи та організація дослідження» подано загальну характеристику використаних методів дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення, аналіз документальних матеріалів, метод експертного оцінювання та методи математичної статистики. Конкретизовано їхнє застосування в межах зазначеного дослідження. Організація дослідження передбачала чотири етапи з вересня 2019 до квітня 2023 року.

У третьому розділі «Основні показники розвитку ігрових видів спорту в Івано-Франківській області» розгорнуто представлено зміст цільових соціальних програм розвитку фізичної культури та спорту; проведено вивчення базових показників розвитку ігрових видів спорту в Івано-Франківській області за 2019–2021 роки. Окрім цього визначено динаміку структури пріоритетних видів спорту (за 2017–2022 роки) та динаміку запланованої кількості спортивних змагань та навчально-тренувальних зборів з ігрових видів спорту в Івано-Франківській області (за 2020–2022 роки).

Розділ 3 викладено на 59 сторінках дисертації, а результати досліджень представлені у 5 наукових працях автора.

У четвертому розділі «Обґрунтування перспективних напрямків розвитку ігрових видів спорту в Івано-Франківській області» на підставі застосування інформативних методик та експертного опитування було з'ясовано проблеми та переваги зовнішнього середовища для діяльності федерацій з ігрових видів спорту в Івано-Франківській області (методика PEST), пріоритетні проблеми й перспективи розвитку та забезпечення діяльності федерацій (методика SWOT) та основні цілі (короткострокові та довгострокові) у діяльності федерацій з ігрових видів спорту в

Івано-Франківській області (методики SMART). На підставі цього проведено обґрунтування перспективних напрямків діяльності суб'єктів із розвитку ігрових видів спорту в Івано-Франківській області.

Визначено, що на тлі найбільш вагомих короткострокових цілей (збільшення кількості та стабільність проведення змагань, збільшення кількості учасників, розвиток дисциплін виду спорту, розробка проєктів, популяризація та покращення висвітлення в ЗМІ, удосконалення структури та функціонування федерацій з ігрових видів спорту) та довгострокових цілей (покращення матеріально-технічної бази, якісна організація роботи осередків федерацій в територіальних громадах, налагодження партнерства, висвітлення роботи в ЗМІ, зацікавлення молоді та дітей), подальші напрямки розвитку ігрових видів спорту в територіальних громадах Івано-Франківської області тісно пов'язані з реалізацією якісної маркетингової діяльності, активізацією залучення засобів масової комунікації та забезпечення фінансування через механізми меценатства, спонсорства та фандрайзингу.

Розділ викладено на 66 сторінках тексту і висвітлені у 4 публікаціях автора.

У п'ятому розділі «Аналіз і узагальнення результатів дослідження» охарактеризовано повноту вирішення завдань досліджень та узагальнено результати наукової роботи.

Стосовно джерельної бази дисертації, вона складається з різноманітних груп джерел і є цілком репрезентативною.

Висновки повністю відповідають завданням дослідження та змісту основного тексту роботи, є логічними та структурованими.

Стиль та мова дисертації

Дисертаційна робота написана українською літературною мовою, лаконічно, методично грамотно, витримана стосовно стилістичних правил.

Пропозиції та дискусійні положення

1. Пункт 3 наукової новизни частково дублюється із абзацем 1 практичного значення, тому бажано чітко відокремити ці формулювання.
2. Потребує пояснення чому у підрозділі 3.5. роботи автор виклав динаміку запланованої, а не фактично проведеної кількості спортивних змагань та

навчально-тренувальних зборів з ігрових видів спорту в Івано-Франківській області за 2020-2022 роки.

3. Робота виглядала б більш досконало якби автор детально окреслив як результати дослідження можуть бути використані не тільки в межах Івано-Франківській області, а й в інших адміністративно-територіальних одиницях України або, наприклад, для розвитку ігрових видів спорту в країні загалом.
4. Досить дискусійним виглядає викладений у розділі 3 (рис. 3.8., стор. 101) факт зниження кількості відділень з пріоритетних ігрових видів спорту в Івано-Франківській області з 138 відділень (2017) до 94 відділення (2020) з подальшим різким збільшенням до 146 відділень (2021), чим пояснюється така динаміка.
5. У розділі 2 дисертації доцільним є більш докладно розкрити за якою процедурою проводилось експертне оцінювання, наприклад: чи враховано кількісно в процесі визначення вагомості думок експертів їх професійний досвід, який був від 7 до 41 року; і чи впливало це на вагомість їх думок в процесі проведення дослідження.
6. В процесі вивчення недоліків зовнішнього середовища не зрозуміло у чому саме знаходить негативний прояв політичний піар у контексті розвитку ігрових видів спорту в Івано-Франківській області.
7. Серед перспектив розвитку ігрових видів спорту в Івано-Франківській області доцільно зазначити їх популяризацію та проведення заходів серед переселенців з територій бойових дій та співпрацю з органами соціального захисту оскільки ця категорія населення зараз досить широко представлена у регіоні.

Проте, представлені зауваження не знижують враження від науково-теоретичного рівня проведеного дослідження, його актуальності та практичної значущості.

Висновок. Дисертаційна робота Лисейка Костянтина Володимировича на тему «Розвиток ігрових видів спорту в територіальних громадах Івано-Франківської області», є завершеним самостійним дослідженням, що відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації (зі змінами), «Порядку присудження ступеня доктора філософії та

скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії” (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01. 2022 р. № 44), а її автор Лисейко Костянтин Володимирович заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії (PhD) з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Офіційний опонент:

доктор наук з фізичного виховання та спорту,
професор, завідувач кафедри теорії та методики
фізичної культури Сумського
державного педагогічного університету
імені А.С.Макаренка

О.А. Томенко

